

คู่มือโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) โดยมีโครงการที่สำคัญคือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และสินค้าประมง ประกอบกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ได้มอบนโยบาย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 เน้นให้ความสำคัญในเรื่อง การลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างสินค้าที่สำคัญดังกล่าว จะต้องทำการผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับ การผลิตสินค้า 20 ชนิด ไว้แล้ว โดยมีหลักการคือการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อาทิ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด มีการผลิตร่วมกันเป็นกลุ่มและมีการเชื่อมโยงกับตลาด เพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของสินค้า แก้ปัญหาเรื่องสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก และเป็นการผลิตที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าว ทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกลการเกษตร และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมทั้ง ปัญหาการขาดอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain) และปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิต และการบริหารจัดการร่วมกัน

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงได้จัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกัน ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก อาทิ พันธุ์ ปุ๋ย และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาดโดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

2.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3. หลักเกณฑ์ในการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นระบบการส่งเสริมการเกษตรที่ ยึดพื้นที่เป็นหลัก ในการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมๆไปกับการร่วมมือร่วมใจของเกษตรกร ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มการผลิต มีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ ในทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทาน ในการจัดการส่งเสริมตามระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีหลักการที่ต้องนำมาประกอบการ พิจารณา ได้แก่

3.1 มีการผลิตในพื้นที่เหมาะสม ตามข้อมูลแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri Map) หรือเป็นพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้

3.2 มีขนาดการผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุน (Economy of Scale) สามารถใช้ปัจจัยการผลิต ร่วมกันจากการรวมซื้อรวมขาย การใช้หรือเครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักรกลร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า ซึ่งจะส่งผล ให้ต้นทุนการผลิตลดลง

3.3 มีกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์เพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และง่ายต่อการเข้าถึงการส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้าน องค์กรความรู้ แหล่งทุน ให้เกิดการพัฒนาที่เข้มแข็งต่อไปในอนาคต

3.4 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม หรือนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการผลิต

3.4 มีช่องทางการตลาดรองรับ และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาตลาดให้กว้างขวางและ หลากหลายยิ่งขึ้น

3.6 มีปัจจัยพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำ/ปริมาณน้ำเพียงพอต่อการผลิต

3.7 มีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เช่น ลานตาก โรง คัดแยก ลานเท เป็นต้น เข้ามาใช้ในการพัฒนาการผลิต

3.8 มีการกำหนดมาตรฐานการผลิต และเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบ รับรองสินค้าที่สามารถทำ ได้หรือเป็นที่ต้องการของตลาด

3.9 มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการ รวมทั้งการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มที่ชัดเจน

3.10 มีผู้จัดการแปลงที่มีศักยภาพและสามารถบริหารจัดการได้

4. เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีดังนี้

4.1 เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

4.2 ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย ทั้งนี้ แปลงใหญ่ที่

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่น ๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือ เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ประมง ปศุสัตว์ ผึ้งและแมลงเศรษฐกิจ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

หมายเหตุ - โค ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๖๕ หน่วย

- กระบือ 1 ตัว เท่ากับ ๐.๗๐ หน่วย

- แพะ แกะ ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๑๐ หน่วย

- สัตว์ปีก ๑ ตัว เท่ากับ ๐.๐๑ หน่วย

- ผึ้งพันธุ์/ผึ้งโพรง/ชันโรง 1 รัง เท่ากับ 0.6 หน่วย

- จิ้งหรีด 1 บ่อ เท่ากับ 0.6 หน่วย

หมายเหตุ

1. แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตั้งแต่การแก้ไขชื่อแปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว / ถั่วลิสง และปรับปรุงข้อมูลในแผนการผลิตรายบุคคลด้วย
2. ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่ รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “ แปลงใหญ่.....(ชื่อสินค้า).....ตำบล.....อำเภอ.....”

5. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ/แหล่งงบประมาณ

3.1 เป้าหมายการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 1,380 แปลง ประกอบด้วย

- 1) แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 172 แปลง
 - 2) แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 742 แปลง
 - 3) แปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 466 แปลง
- แต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี 2559 หมายถึง แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดและเริ่มดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2559

แปลงใหญ่ ปี 2560 หมายถึง แปลงใหญ่ที่เริ่มดำเนินการในปี 2560 โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และได้แจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ก่อนวันที่ 22 สิงหาคม 2560

แปลงใหญ่ปี 2561 หมายถึง

- แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดในปี 2560 แต่ได้แจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ หลังวันที่ 22 สิงหาคม 2560

- แปลงเตรียมความพร้อมในปี 2560 ที่ยังไม่ผ่านการรับรองของจากคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2560)

- แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ และพร้อมโดยจะเริ่มดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ ในปีงบประมาณ 2561 (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2560)

3.2 สถานที่ดำเนินการ 77 จังหวัด และรายละเอียดชนิดสินค้า ตามภาคผนวก

3.3 แหล่งงบประมาณจากโครงการ 3 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
- 2) โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP
- 3) โครงการเกษตรอินทรีย์

4. กิจกรรม /วิธีดำเนินงาน

4.1 การบริหารจัดการ

สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการดังนี้

4.1.1 การประชาสัมพันธ์ ชี้แจงเกษตรกรให้เห็นถึงประโยชน์ ความสำคัญและวิธีการดำเนินงานของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4.1.2 การจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ bigfarm60.doae.go.th

1) การจัดทำทะเบียนสมาชิก/ปรับปรุงข้อมูล

1.1) แปลงใหญ่ปี 2559 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก ร่วมกัน

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน

- ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา

มา ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด

- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

1.2) แปลงใหญ่ปี 2560 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน

- ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/ สมาชิกในปีที่ผ่านมา

มา ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต คุณภาพ มาตรฐานการผลิต ตลาด

- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

1.3) แปลงใหญ่ปี 2561

- จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่

- เปิดแปลงและเมื่อผ่านการรับรองแล้ว ให้บันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้

ครบถ้วน

หมายเหตุ

1. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิต-การตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของสมาชิก โดยใช้เครื่องมือ Individual Farm Production Plan: IFPP ในการวิเคราะห์และวางแผนการผลิตผลิตรายบุคคล และแผนบริหารจัดการกลุ่ม ในการลดต้นทุน และยกระดับรายได้ และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่ เพื่อบันทึกไว้ในระบบ bigfarm60.doae.go.th

ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

2. การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ bigfarm60.doae.go.th

3.การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ให้ผู้รับผิดชอบแปลงในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ bigfarm60.doae.go.th เท่านั้น ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็น หลักฐานในการดำเนินงานโครงการ

4.2 การพัฒนาแปลง ยึดหลักการดำเนินการแบบบูรณาการ ที่สำคัญคือ

- ให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ภายใต้การบริหารจัดการของ SC และสอดคล้องกับระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)
- สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดการให้มีการบูรณาการทีมงานในทุกกลุ่ม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ

โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้

4.2.1 แปลงใหญ่ปี 2559 แปลงปีที่ 3 (172 แปลง)

1.การถ่ายทอดความรู้ (เน้นงานวิจัย/นวัตกรรม)

1) การวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ จัดเวทีวิเคราะห์ เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่ม โดยใช้ข้อมูลแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการ

2) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพ การตลาด การบริหารจัดการกลุ่ม เทคโนโลยีการลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งในการจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ อาจบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดิน และปุ๋ย การจัดอาชีพเสริม เป็นต้น **รวมทั้งกิจกรรม** ที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน)

ทั้งนี้ ต้องมีการบูรณาการจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือสินเชื่อต่างๆ ได้

3) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่

4) การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ครบทุกราย

ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ โดยใช้แนวทาง การดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2561 ประกอบ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้

(1) เวทีประเมิน วิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคล แผนพัฒนาการผลิต

วิธีการดำเนินงาน

1.1 เจ้าหน้าที่ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการทำแบบประเมินตามแบบฟอร์มประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer โดยมีคุณสมบัติพื้นฐาน จำนวน 6 ตัวชี้วัด 15 ตัวบ่งชี้

1.2 บันทึกผลการประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer ผ่านทางเว็บไซต์เกษตรกรปราดเปรื่อง (<http://www.thaismartfarmer.net>) ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

วิธีการบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ผ่านทางเว็บไซต์
เกษตรกรปราดเปรื่อง ([http://: www.thaismartfarmer.net](http://www.thaismartfarmer.net))

ก่อนเข้าร่วมโครงการ บันทึกผลการประเมินจำนวน 6 ตัวชี้วัด 15 ตัวบ่งชี้ ในช่อง “การ
ประเมิน ก่อน เข้าร่วมโครงการ”

หลังเข้าร่วมโครงการ บันทึกผลการประเมินจำนวน 6 ตัวชี้วัด 15 ตัวบ่งชี้ ในช่อง “การ
ประเมิน หลัง เข้าร่วมโครงการ” โดยการ

- ประเมินเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
หลังจากการนำไปฝึกปฏิบัติจริง ตามแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคลและแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ตาม
แบบฟอร์มประเมินคุณสมบัติของ Smart Farmer

- สรุปผลหลังจากการฝึกปฏิบัติตามแผนพัฒนาศักยภาพรายบุคคล และแผนการผลิต
รายบุคคล (IFPP) รวมทั้งวางแผนการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในระยะยาว โดยมี Smart Farmer ต้นแบบ
ที่ได้เข้าร่วมการสัมมนาเครือข่าย Smart Farmer ต้นแบบระดับจังหวัด เป็นพี่เลี้ยงและผู้ร่วมประเมิน
คุณสมบัติ Smart Farmer และ Smart Farmer ต้นแบบ ให้กับสมาชิกกลุ่ม

- บันทึกผลการประเมิน ผ่านทางเว็บไซต์ (<http://:www.thaismartfarmer.net>) โดย
บันทึกผลการประเมินในช่อง “การประเมิน หลัง เข้าร่วมโครงการ”

- รายงานผลการดำเนินงานโครงการให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบหลังจาก เสร็จสิ้น
โครงการ

ทั้งนี้ วิธีการใช้งานระบบฯ สามารถดาวน์โหลดที่หน้าเว็บไซต์ <http://: www.thaismartfarmer.net>

*** หมายเหตุ การพัฒนา Smart Farmer ในแปลงใหญ่ ให้ใช้กระบวนการพัฒนา Smart Farmer ตาม
กิจกรรมในโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปีงบประมาณ 2561 โดยเจ้าหน้าที่กลุ่ม
ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ร่วมกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการแปลงใหญ่ บูรณาการการทำงานร่วมกันใน
การจัดกระบวนการประเมินและพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer พร้อมทั้งบันทึกผลการประเมินทั้ง
“ก่อน” และ “หลัง” เข้าร่วม โดยบันทึกผลการประเมินผ่านทางเว็บไซต์เกษตรกรปราดเปรื่อง (<http://: www.thaismartfarmer.net>)

2. บริหารจัดการสินค้าเกษตรครบวงจร บริหารจัดการตลาด เป็นเวทีการให้ความรู้ด้านการตลาด เช่น การ
เชื่อมโยงผู้ซื้อและผู้ขาย การเจรจาจัดทำแผนการตลาดเพื่อนำมาสู่การผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การ
ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น

1) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต

3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สำหรับชนิดพืชที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตาม
โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้ถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการ GAP
รายละเอียดตามภาคผนวก

3.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ

3.2 การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

3.3 สร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป

4. เชื่อมโยงการตลาด

4.1 สนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดย
มีตลาดรองรับที่แน่นอน โดยใช้แนวทางการพัฒนา Smart Group ของกรมส่งเสริมการเกษตร รวมทั้ง
แนวทางการพัฒนาอื่นๆที่เหมาะสมเพื่อพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและยั่งยืน

4.2.2 แปลงใหญ่ปี 2560 แปลงปีที่ 2 (742 แปลง) ***ดำเนินการในแนวทางเดียวกันกับแปลงปี 2559 โดยกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนประกอบด้วย

1. การถ่ายทอดความรู้ (เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/นวัตกรรม)
 - 1.1 จัดเวที/วิเคราะห์และจัดทำแผนรายแปลง/ จัดทำแผนธุรกิจ
 - 1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านการผลิต /การจัดทำบัญชีต้นทุน/การตลาด
 - 1.3 พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน)
2. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ
 - 2.1 ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้/สาธิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดทำแปลงเรียนรู้ เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่ต้องการชักชวนให้เกษตรกรพัฒนา ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิก และบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น)

หมายเหตุ ประเด็นการเรียนรู้ให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะในภาคผนวกรายสินค้า

3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - 3.1 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพและการสร้างมูลค่าเพิ่ม
 - 3.2 การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
4. เชื่อมโยงการตลาด
 - 4.1 ประชุมเชื่อมโยงเครือข่าย/แผนการตลาด

4.2.3 แปลงใหญ่ ปี 2561 แปลงปีที่ 1 (466 แปลง) กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนประกอบด้วย

1. การเตรียมการ
 - 1.1 รับรองแปลงผ่าน SC (รับรองภายใน 31 ธันวาคม 2560)
 - 1.2 จัดเวทีวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มตามการบริหารจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ใน 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน GAP การตลาด และการบริหารจัดการ
 - 1.3 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านการบริหารจัดการ/การทำบัญชีกลุ่ม
2. การถ่ายทอดความรู้ (เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)
 - 2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
 - 2.2 ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่ต้องการชักชวนให้เกษตรกรพัฒนา ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิก และบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น)

หมายเหตุ ประเด็นการเรียนรู้ให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะในภาคผนวกรายสินค้า
- 2.3 พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
 - 3.1 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

กิจกรรม/ขั้นตอน	หน่วยนับ	ปริมาณงานรวม	แผนปฏิบัติการ											
			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
			ต.ค. 60	พ.ย. 60	ธ.ค. 60	ม.ค. 61	ก.พ. 61	มี.ค. 61	เม.ย. 61	พ.ค. 61	มิ.ย. 61	ก.ค. 61	ส.ค. 61	ก.ย. 61
1. การเตรียมการ														
1.1 จัดเวทีวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาและแผนรายแปลง	ราย	23,280		23,280										
2. การถ่ายทอดความรู้														
2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ราย	23,280		23,280										
2.2 ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	466		466	466	466	466	466	466	466	466	466	466	466
2.3 พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรคู่ Smart Farmer และความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน	ราย	23,280		23,280										
3. การเชื่อมโยงตลาด														
3.1 ส่งเสริมและถ่ายทอดความความรู้ให้เกษตรกรด้านการตลาดและเชื่อมโยงการตลาด	ราย	23,280		23,280										
การบริหารจัดการ														
1. พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	คน	597				300			297					
2. สัมมนาเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	คน	350			200			150						
3. การประชุมเครือข่ายคณะกรรมการแปลงใหญ่ฯ	ครั้ง	6		1		1		1		1		1		1
4. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้	ครั้ง	2				1						1		
5. ติดตามและประเมินผล	ครั้ง	10			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6. บริหารจัดการโครงการ/พัฒนาฐานข้อมูลกลาง	ระบบ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7. การประกวดแปลง	ครั้ง	1				1	1	1	1	1	1	1	1	1

6. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- 1) พื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่ได้รับการพัฒนา จำนวน 1,380 แปลง
- 2) เกษตรกรได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 70,000 ราย
- 3) แปลงใหญ่ได้รับการพัฒนา จำนวน 1,380 แปลง

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

ตัวชี้วัด

1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาในประเด็นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารไม่น้อยกว่า 70,000 ราย
2. เกษตรกรมีการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่จากแปลงเรียนรู้ที่เกษตรกรสามารถฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ จำนวน 1,380 แปลง

7. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

1. ชื่อ นางวิลาวัลย์ วงษ์เกษม

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

โทรศัพท์ 0 2940 6125 E-mail: agriman@doae.go.th

ภาคผนวก

